

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.08.2011, sen. zn. 29 NSČR 33/2010, ECLI:CZ:NS:2011:29.NSČR.33.2010.1

Číslo: 3/2012

Právní věta: K výzvě soudu, aby se účastník vyjádřil k návrhu dalšího účastníka na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti (§ 12 odst. 2 o. s. ř.), lze ve smyslu ustanovení § 101 odst. 4 o. s. ř. připojit doložku o tom, že nevyjádří-li se účastník v určené lhůtě k návrhu na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti, bude se předpokládat, že proti tomuto návrhu nemá námitky; doložka, která z toho, že se účastník v určené lhůtě nevyjádří k návrhu na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti, vyvozuje předpoklad, že tento účastník s takovým návrhem nesouhlasí, možná není. Změna okolností rozhodných pro určení místní příslušnosti, k níž dochází po zahájení příslušného soudního řízení, typicky změna sídla účastníka řízení - právnické osoby, je skutečností, která sama o sobě není důvodem pro přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.08.2011

Spisová značka: 29 NSCR 33/2010

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Přikázání věci (delegace)

Předpisy: čl. 38 předpisu č. 2/1993Sb.
§ 101 odst. 4 o. s. ř.
§ 12 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Insolvenčním návrhem ze dne 1. 4. 2009 se věřitel V. B., s. r. o., domáhá u K r a j s k é h o s o u d u v Brně (dále též jen „insolvenční soud“) vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka B., s. r. o.

Podáním ze dne 8. 3. 2010, došlým insolvenčnímu soudu 10. 3. 2010 (A-94), doplněným podáním z 31. 3. 2010 (A-98) navrhl dlužník, aby věc byla dle § 12 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu přikázána z důvodu vhodnosti k projednání a rozhodnutí M ě s t s k é m u s o u d u v Praze. Návrh na přikázání věci odůvodnil následujícími skutečnostmi:

1) Dne 5. 6. 2009 rozhodla valná hromada dlužníka o změně sídla dlužníka, tak, že novým sídlem je Praha; obecným soudem dlužníka pro insolvenčního řízení je tudíž Městský soud v Praze.

2) Insolvenční řízení bylo sice zahájeno u věcně a místně příslušného soudu, delegace věci dle § 12 odst. 2 o. s. ř. však povede k naplnění ústavní zásady zákonného soudce vyjádřené v článku 38 Listiny základních práv a svobod (dále též jen „Listina“), právě proto, že současným sídlem dlužníka je Praha.

3) Přikázání věci označenému soudu přispěje k efektivnějšímu vyřešení věci, když v insolvenčním řízení dosud nebyly učiněny žádné zásadní procesní úkony. Přitom má dlužník pochybnosti o hospodárném projednání věci u insolvenčního soudu. Potud poukazuje na insolvenční řízení vedené u insolvenčního soudu ohledně společnosti K., a. s., kde insolvenční navrhovatel vystupuje jako většinový věřitel, věc vede též soudce a insolvenční navrhovatel dlužníkově věci navrhuje jmenování téhož insolvenčního správce jako v insolvenčním řízení týkajícím se společnosti K. Dlužník poukazuje na to, že v insolvenčním řízení ohledně společnosti K. vystupuje též jako věřitel a insolvenční návrh v této věci pokládá za snahu o účelové paralyzování své osoby.

3) Právní zástupce insolvenčního navrhovatele má též sídlo v Praze.

K důvodům, pro které podal návrh na přikázání věci opětovně, dlužník uvedl, že na původním návrhu na delegaci věci netrval proto, že hodlal předložit reorganizační plán v návaznosti na reorganizaci společnosti K.

Nynější návrh na přikázání věci spočívá na týchž argumentech jako původní návrh na přikázání věci, o němž nebylo rozhodnuto (po dobu 7 měsíců nebyl předložen Nejvyššímu soudu).

Insolvenční navrhovatel s návrhem na přikázání věci jinému soudu nesouhlasí (A-97). Z ostatních účastníků insolvenčního řízení (věřitelů, kteří již přihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení) se k výzvě insolvenčního soudu rovněž nesouhlasně vyjádřili věřitelé L.-S. S., s. r. o. (A-103) a P., a. s. (A-109).

S návrhem na přikázání věci Městskému soudu v Praze výslovně souhlasili následující přihlášení věřitelé: ČR (A-101), T., s. r. o. (A-102), Š., s. r. o. (A-104), P. M., a. s. (A-105), U. P., a. s. (A-106), B. T., s. r. o. (A-107), D. S. (A-110), T. N. (A-111), E., s. r. o. (A-112), ČPZP (A-113), P.-M., s. r. o. (A-114), K. P., a. s., V. I. G. (A-115) a Z. H. S., s. r. o. (A-116).

Ostatní věřitelé se k výzvě insolvenčního soudu (usnesením ze dne 25. 6. 2010) k návrhu na delegaci věci nevyjádřili.

N e j v y š š í s o u d věc vedenou u Krajského soudu v Brně nepřikázal k projednání a rozhodnutí Městskému soudu v Praze.

Z o d ů v o d n ě n í :

Jakkoliv insolvenční soud v uvedeném usnesení věřitele poučil (odkazuje na ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení /insolvenčního zákona/ a na ustanovení § 101 odst. 4 o. s. ř.), že nesdělí-li mu v určené (desetidenní) lhůtě, že s návrhem na delegaci vhodnou souhlasí, bude mít insolvenční soud za to, že věřitel s tímto návrhem nesouhlasí, z mlčení těchto věřitelů jejich nesouhlas (ale ani souhlas) dovodit nelze.

Podle ustanovení § 101 odst. 4 o. s. ř. platí, že vyzve-li soud účastníka, aby se vyjádřil o určitém návrhu, který se dotýká postupu a vedení řízení, může připojit doložku, že nevyjádří-li se účastník v určité lhůtě, bude se předpokládat, že nemá námitky. „Návrhem“, který se dotýká postupu a vedení řízení, je v dané věci dlužníkův návrh na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti.

Doložka ve smyslu ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. proto mohla být (leč nebyla) formulována jen tak,

že nevyjádří-li se věřitel v určené (desetidenní) lhůtě k dlužníkovu návrhu na přikázání věci jinému soudu (Městskému soudu v Praze) z důvodu vhodnosti, bude se předpokládat, že proti tomuto návrhu nemá námitky; doložka, která z toho, že se věřitel v určené lhůtě nevyjádří k dlužníkovu návrhu na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti, vyvozuje předpoklad, že věřitel s takovým návrhem nesouhlasí, možná není.

Podle ustanovení § 12 o. s. ř. věc může být jinému soudu téhož stupně přikázána také z důvodu vhodnosti (odstavec 2). O přikázání věci rozhoduje soud, který je nejbližše společně nadřízen příslušnému soudu a soudu, jemuž má být věc přikázána. Účastníci mají právo se vyjádřit k tomu, kterému soudu má být věc přikázána, a v případě odstavce 2 též k důvodu, pro který by věc měla být přikázána (odstavec 3).

Nejvyšší soud jako soud nejbližše společně nadřízený Krajskému soudu v Brně, u něž je věc vedena, i Městskému soudu v Praze, jemuž má být věc přikázána (§ 12 odst. 3, věta první, o. s. ř.), důvod k přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti neshledal, a proto věc Městskému soudu v Praze nepřikázal.

Důvod vhodnosti pro přikázání věci jinému soudu téhož stupně ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 o. s. ř. představují takové okolnosti, které umožní hospodárnější, rychlejší nebo zejména po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější projednání věci jiným než příslušným soudem. Přitom je ale třeba mít na zřeteli, že obecná místní příslušnost soudu, který má podle zákona věc projednat, je základní zásadou, a že případná delegace této příslušnosti jinému soudu je toliko výjimkou z této zásady, kterou je nutno – právě proto, že jde o výjimku – vykládat restriktivně.

Přikázání věci jinému soudu je výjimkou z ústavně zaručené zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci a že příslušnost soudu a soudce stanoví zákon (článek 38 Listiny). Důvody pro odnětí věci příslušnému soudu a její přikázání jinému soudu musí být natolik významné, aby dostatečně odůvodňovaly průlom do výše citovaného ústavního principu (srov. náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 15. 11. 2001, sp. zn. [I. ÚS 144/2000](#), uveřejněný pod číslem 172/2001 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu).

Dlužníkuv návrh na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti sice výše popsané principy opakuje, ve skutečnosti z nich však nevychází.

Dlužník v návrhu na přikázání věci sám potvrzuje, že v době zahájení insolvenčního řízení byl soudem místně příslušným k projednání a rozhodnutí jeho insolvenční věci Krajský soud v Brně a takto založená místní příslušnost (podle tehdejšího sídla dlužníka v Z. u Brna) je v intencích § 11 odst. 1, věty druhé, o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 85 odst. 3 a § 85a o. s. ř., určující pro naplnění výše zmíněné ústavní zásady.

Právě změna okolností rozhodných pro určení místní příslušnosti, k níž dochází po zahájení příslušného soudního řízení, typicky změna sídla účastníka řízení – právnické osoby, je skutečností, která sama o sobě není důvodem pro přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti.

Důvod prolomit výše popsané ústavní principy neshledal Nejvyšší soud ani na základě další argumentace obsažené v návrhu na přikázání věci jinému soudu.

Přitom vzal v potaz, že insolvenční navrhovatel a další dva věřitelé navrženému postupu výslovně odporovali, přihlédl k délce doby, která uběhla od zahájení insolvenčního řízení do podání návrhu na přikázání věci, k nesoustředěnosti dlužníkovu postupu (první návrh na přikázání věci vzal dlužník zpět, aby posléze podal stejně odůvodněný návrh znovu, přičemž vysvětlení podané k tomu dlužníkem tuto nedůslednost beze zbytku neospravedlňuje), i k tomu, že insolvenční soud v řízení již

před podáním tohoto návrhu na přikázání věci činil úkony směřující ke zjištění a zajištění dlužníkovu majetku (usnesením ze dne 5. 6. 2009 ustanovil předběžného správce, a usnesením ze dne 9. 6. 2009, potvrzeným usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. 8. 2009, nařídil předběžné opatření, jímž podmínil právní úkony dlužníka, týkající se jeho majetku, souhlasem předběžného správce).